

— ikke har været med til at indvilge i disse Fæstningsværker. Om det kunde have været med dertil, efter at en virkelig Prøve af en alsidig Kommission havde fundet Sted, skal jeg ikke udtale mig om; men det var i alt Fald Veien. Jeg staar i den Henseende ganske paa afdøde Madwigs Standpunkt, der udtaler sig saa klart og bestemt om denne Sag. Han siger, at han for sit Vedkommende ønsker Fæstningen — i den Henseende er jeg i hvert Fald ikke enig med ham, der maa jeg tage et Forbehold — men naagtet han ønsker den og ønsker den indtrængende og mener, at den hører med, kan det dog aldrig, siger han, være Andet end, at det er og maa være et Statsformaal, der kun maa sættes i Værk, naar alle tre Faktorer derom ere enige; er der Noget, der har været en Stats-sag, er det og skal det være Forsvarsvæsenet, og er der Noget, om hvilke Alle skulle være enige, er det netop Forsvarsvæsenet; man kan beklage, at man ikke kan faae sin Modpart med, men der er ikke anden Veie at gaa, siger han, end at blive ved at tale til ham, overbevise ham om, at han tager feil og overbevise ham om, at der er saa gode Grunde derfor, at man tilslidst naaer at faae et saadant Gehør i Befolkningen, at den nøder sine Repræsentanter, selv om disse skulle være uwillige dertil, til at gaa med til Forsvarsforanstaltningerne. I saa Henseende, politisk talt, er jeg fuldstændig enig med afdøde Madvig. Altsaa, det maa jeg dog sige til den høitærede Minister, at ligesaa villigt som jeg erkjender, at jeg ikke har Forstand paa Sagens militære Side, ligesaa lidt lader jeg mig virkelig — og det antager jeg, gjælder ethvert andet Medlem — afdisputere, at jeg ikke skulle have Forstand paa Sagens finansielle Side. Dertil hører der virkelig ikke saadan overmenneskelige Øvner, om end der naturligvis hører lidt Granskning til, men den have vi jo ogsaa Veilighed til at anstille her i Rigsdagen. Nu er der en Ting, der overraster mig i den Forhandling, den høitærede Minister har ført i det andet Thing om denne Sag; der er flere af hans Udtalelser, som have overrasket mig, men detser især Tilfældet med een. Den høitærede Minister omtaler de forskjellige Fæstningslinier, der have været undersøgte, og han siger herefter — med den ærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse disse Uttringer, de findes i Tidenden Nr. 306 Sp. 4891 —: „Den anden billigere Linie, som jeg før omtalte, havde den Mangel, at hvis man nogenstunde skulde komme over til at befæste Kjøbenhavn fuldstændig, vilde de Penge være spildte, da de Værker ikke kunne anvendes med Nytte i den hele Linie; thi

De ville erindre, at det er en Forudsætning for Alt, hvad man har gjort hidtil efter Aftale, om jeg saa maa sige, med Landsthinget eller efter Landsthingets Willigelse, at man kun skulde opføre permanent Noget, som kunde have Betydning, hvis man engang kom til en fuldstændig Befæstning, da ellers Pengene let vilde være fuldstændig spildte.“ Det er en Udtalelse, som overraster mig, nemlig at Alt, hvad den høitærede Minister har gjort, har han gjort efter Aftale med Landsthinget. Jeg synes, at jeg følger ganske godt med, men jeg maa ikke have fulgt tilstrækkeligt med alligevel. Jeg veed ikke, hvor den Beslutning er taget i dette Thing, at Krigsministeren har forpligtet sig til at opføre en permanent Befæstning, som kan passe ind i en endelig. Jeg er meget velbekjendt med, at Krigsministeren i 1885—86 fik en Bevilling til Charlottenlund Fort, men det var med den udtrykkelige Motivering at det hørte med til Søbefæstningen. Her er det imidlertid netop Landbefæstningen, der er Tale om, og det ærede Thing har, saavidt jeg har lagt Mærke til Forhandlingerne, netop meget omhyggeligt forvaret sig imod, at der dertil skulde ligge nogenformelst Anerkjendelse af Kjøbenhavns Landbefæstning. Ja, endog Bevillingen til Positionsskifts vilde Thinget give et andet Navn, fordi det ikke derigjennem vilde foregribe eller give sit Minde til, Kjøbenhavns Landbefæstning. Nu er det mig meget velbekjendt, at dette Thing har vedtaget et Lovforslag om Kjøbenhavns Landbefæstning; det er imidlertid et, men at der dermed skulde være givet Ministeren Samtykke til, eller at der, som Ministeren siger, skulde være foregaaet en Aftale med ham om at bygge en permanent Landbefæstning, det er en Beslutning, jeg intet Sted har kunnet finde, men jeg bliver maaste i saa Henseende belært af den høitærede Krigsminister; thi det vil interessere mig meget at faae at vide, naar den officielle Akt er foregaaet, naar dette Thing har været med til at billige, at den ærede Minister har taget Penge til Kjøbenhavns Landbefæstning. Jeg skal angaaende den samme Sag kun endnu bemærke, at det stærke, provisoriske Hjørne, som vi vel sagtens vedvarende skulle have, gjør og har gjort i mangfoldige Henseender Forsvarsvæsenet Støde, saaledes at det virker tilbage paa Lovgivningsværket i det Hele og gjør stor Skade i Befolkningen. Man kan sagtens sige, at det ikke maa svække Fædrelands-kjærligheden. Ja, det burde maaste være Tilfældet, men i den Henseende vil jeg til-lade mig at sige, at ligesom det gaar med Religionen, at den ofte kan lide under, hvad